

Aan: cie RGW

Van: dhr. Drs. R.W. Krol

Onderwerp: ontwikkeling robuuste verbinding Veluwe en Heuvelrug (betrokken bij evaluatie particulier natuurbeheer)

Een Robuuste verbindingszone (rvz) is een verbinding voor verschillende ecosysteemtypen van gemiddeld één km breed. De rvz in de Gelderse Vallei verbindt de bos- en heidegebieden van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug en de tussengelegen bos-, heide-, beekdal- en graslandecosystemen met elkaar. Karakteristiek is het kleinschalig landschap met vele streekeigen kleine landschapselementen. Natuurontwikkeling vindt zoveel mogelijk plaats binnen het kader van het karakteristiek agrarisch cultuurlandschap. De realisatie van de rvz gebeurt gezamenlijk met het programmabureau SVGV. In de Gelderse Vallei is er een noordelijke- en een zuidelijke tak (kaart 1):

-De noordelijke tak loopt in Utrecht over de landgoederen Den Treek; Geerenstein en De Boom (gemeente Leusden en Woudenberg) en sluit aan op een landgoederenzone in Gelderland.

-De zuidelijke tak loopt onderlangs de Grebbeberg via de uiterwaarden van de Rijn naar het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NP); en aan de noordkant van de Laarserberg naar het NP.

NOORDELIJKE Tak:

In totaal gaat het hier om circa 505 ha (één-op-één begrensde) nieuwe natuur en circa 230 ha zoekgebied nieuwe natuur. De noordelijke tak wordt gerealiseerd door het afsluiten van convenanten (langjarige afspraken over inrichting en beheer van natuur in eigendom) met betrokken landgoederen (naar verwachting goed voor 80%), en gerichte aankopen (naar verwachting 20%). Ter ondersteuning van en aanvullend op de rvz wordt door middel van herstel van de kleine landschapselementen en natuurvriendelijk slootkantenbeheer, de overgang van de rvz naar het omringende agrarisch gebied versterkt. In de noordelijke tak is het voornemen vrijwel alle te verwerven (en verworven) nieuwe natuur in beheer te geven bij de landgoederen en onder te brengen onder werkingssfeer van de convenanten.

Werkzaamheden/realisatie:

In december 2008 is een opdracht verstrekt door de SVGV en de afdeling Groen tot een nadere specificering van de natuur binnen de rvz. Hiermee wordt een prioritering en een uitvoeringsstrategie gemaakt van de te realiseren natuur(gebieden). Dit wordt enerzijds gebruikt ter voorbereiding van de gesprekken met de eigenaren/landgoederen en zorgt er anderzijds voor dat er gericht ingezet kan worden op het verwerven, ruilen en laten inrichten van gronden door particulieren en terreinbeherende organisaties.

Convenanten:

Op kaart (2) zijn de drie landgoederen weergegeven, respectievelijk Den Treek, Geerenstein en De Boom (onderverdeeld in De Boom-West, Groene Agenda en De Boom-Oost). In onderstaande tabel is aangegeven over hoeveel hectaren in eigendom van de landgoederen afspraken gemaakt gaan worden (of gemaakt zijn) ten aanzien van de realisatie van nieuwe natuur.

	Kaartnr.	Gerealiseerde Nieuwe natuur	Te realiseren Nieuwe natuur	Zoekgebied Nieuwe natuur
Den Treek	1		57 ha	40 ha
Geerenstein	2		12 ha	27 ha
De Boom-West	3		21 ha	5 ha
Groene Agenda	4		162 ha	
De Boom-Oost	5	12 ha	166 ha	20 ha
TOTAAL		12 ha	418 ha	92 ha

Met het landgoed Den Treek zijn in voorjaar 2008 afspraken op hoofdlijnen gemaakt over de realisatie van nieuwe natuur (ondertekening convenant voorzien medio 2009). Met Den Treek wordt nog nader gesproken over de mogelijkheden van agrarisch natuurbeheer.

Met landgoed Geerenstein zijn de eerste besprekingen over een convenant voorzien voor 2009, er wordt gekoerst op ondertekening van een convenant in 2010.

Met landgoed De Boom hebben de besprekingen over de Groene Agenda geresulteerd in de ondertekening van een convenant in december 2008. Voor de rvz zijn afspraken gemaakt over de verwerving, inrichting en beheer (door de Boom) van het gehele gebied Schoolsteeg/Langesteeg. Ten aanzien van de deelgebieden De Boom-West en De Boom-Oost zijn de ambtelijke voorbesprekingen eind 2008 gestart. Hier wordt gekoerst op realisatie van nieuwe natuur op bestaand eigendom en gerichte verwerving en doorlevering aan De Boom van aan het landgoed aangrenzende nieuwe natuur. Door De Boom zijn in 2008 al een aantal hectaren nieuwe natuur langs de Moosterbeek gerealiseerd. Ondertekening van het convenant wordt verwacht 2009/2010.

Gerichte aankopen:

Ten aanzien van de realisatie van de overige gronden niet in eigendom bij de landgoederen wordt gekoerst op gerichte aankoop. Belangrijk aandeel hiervan ligt in het deelgebied Voskuilen (gelegen direct ten zuidoosten van Groene Agenda (4)). Hier zijn aparte afspraken met Groenland Beheer (GB) gemaakt. GB zoekt uit of met het combineren van rode-(i.c. beperkte woningbouw) met groen/blauwe doelen (inrichten/herstel natuur, waterberging en landbouwstructuurverbetering) zoals recent succesvol toegepast in Renswoude (Beekweide) realisatie van nieuwe natuur (rvz) kan worden gerealiseerd. GB maakt hiervoor een voorstel op hoofdlijnen. De start van de uitvoering is voorzien voor februari 2009. Het gaat hier om ca. 100 ha. Daarnaast is er in 2007 en 2008 in totaal circa 20 hectare aangekocht door BBL ter realisatie van nieuwe natuur.

ZUIDELIJKE Tak:

In totaal gaat het hier om 60 ha nieuwe natuur. Daarvan betreft het circa 20 ha zoekgebied nieuwe natuur. Er zijn hier drie deelgebieden te onderscheiden: uiterwaarden Nederrijn (N), Vogelezang (V) en by-pass over de Laarserberg (L) (zie kaart 1).

Werkzaamheden/realisatie:

De uiterwaarden van de Nederrijn (N): De uiterwaarden zijn naast aanwijzing tot rvz door het Rijk aangewezen als Natura 2000 gebied en begrensd. Belangrijke opgave voor de Provincie hier is het aangeven van de juiste natuurdoeltypen en soorten die bepalend zijn voor het beheerplan en de visie voor de toekomstige inrichting en ontwikkeling. Momenteel maakt de gemeente Rhenen samen met de Provincie en betrokken inwoners een visie voor de inrichting van het gebied.

Voor de oude zandwinningslocaties *Vogelezang (V)* ligt een dubbele doelstelling. Het streekplan maakt nieuwe bebouwing op een deel van de groeve mogelijk en tegelijkertijd ligt er de doelstelling van de Robuuste verbindingszone. Veelvuldig overleg tussen provincie, projectontwikkelaar en gemeente heeft geleid tot overeenstemming. Op dit moment wordt een inrichtingsplan voorbereid voor de groene corridor, de plas en de bossen op de taluds. De bedoeling is dat, alle gronden die een natuurbestemming krijgen, door de provincie worden overgenomen en aan het Utrechts Landschap worden overgedragen.

Voor de *by-pass over de Laarserberg (L)* is in het kader van de week van het landschap 2008 een aantal ideeën uitgewerkt. Daarnaast hebben de Milieuwerkgroep Rhenen en Landschap Erfgoed Utrecht visies op de invulling van deze verbindingszone. Het Utrechts Landschap heeft een deel van de verbindingszone in eigendom. De komende jaren zal actief worden ingezet op de verwerving van gronden binnen deze verbindingszone.

FINANCIEN:

De benodigde middelen om inrichting en functieverandering bij particulieren te realiseren worden via Programma Beheer beschikbaar gesteld. Gronden die worden aangekocht worden gefinancierd uit AVP-middelen; de verworven gebieden worden ingericht (middelen uit AVP) en doorgeleverd aan het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer of het Waterschap Vallei en Eem (voor wat betreft de beken).